

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Sesiunea – un test al calității studiilor

Tradițional, noul an începe la Academia de Administrare Publică cu sesiuni pentru masteranzii de la învățământul de zi și cu frecvență redusă, ceea ce ar însemna o evaluare a nivelului de cunoștințe și competențe ca o sinteză pentru dezvoltarea concepției de perfecționare în continuare a procesului de studii.

Studentii anilor I și II, învățământul de zi, care frecvențează lecțiile și susțin examene la specializările *Teoria și practica administrației publice*, *Management*, *Relații internaționale*, *masteratul științific și Drept constituțional și drept administrativ*, masteratul de profesionalizare, precum și studenții de la învățământul cu frecvență redusă, specializările *Administrarea publică și Drept constituțional și drept administrativ*, sunt cei care vor reveni sau se vor înscrie ca debutanți, în rândul funcționarilor publici de toate nivelurile pentru a promova un serviciu public modern și, prin acesta, imaginea țării la nivel național și internațional.

Întru realizarea acestor obiective sunt operate modificări ale programelor de studii, diversificate metodele de predare a lecțiilor și de susținere a examenelor pentru a asigura un curs coerent al întregului proces de studii și pregătirea individuală a fiecărui masterand. Un rol anume revine Consiliului de asigurare a calității studiilor al Academiei, membrii căruia monitorizează meticolos nivelul de organizare a orelor de curs, inclusiv a orelor publice, susținerea examenelor, conform prevederilor și cerințelor noului Cod al Educației.

Calitatea studiilor este asigurată de cadre didactice înalt calificate - doctori habilitați, profesori universitari, conferențieri universitari, de alte cadre științifice din cadrul Academiei, de angajați ai Aparatului Președintelui Republicii Moldova, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, de la alte instituții și centre științifice, cu o bogată practică de lucru, în conformitate cu tematica programelor de studii. Rezultatul final constă în pregătirea unor cadre de funcționari publici de înaltă calificare, lipsa cărora încă se simte în serviciul public al țării, ceea ce ține de munca creatoare, cu abnegație, în conlucrare strânsă cu studenții și profesorii, scopul fiind de a ne alinia la standardele europene și internaționale în domeniul serviciului public.

Un test riguros al acestui deziderat sunt sesiunile de examinare – acum, sesiunea de iarnă, care să ne arate unde suntem în drumul nostru spre integrarea europeană.

Pe 21 ianuarie 2016, la Academia de Administrare Publică s-a aflat într-o vizită de documentare dna **Montserrat GARSIA**, director de proiecte în cadrul companiei spaniole Altair Asesores, care a avut o întrevedere cu prim-prorectorul Academiei, dl **Andrei GROZA**, doctor, conferențiar universitar.

Făcând o scurtă prezentare a companiei, specializată în elaborarea și im-

plementarea proiectelor de anvergură în diverse țări ale lumii, inclusiv postsovietice, oaspetele a menționat și interesul pentru Moldova, unde au fost implementate deja două mari proiecte în domeniul justiției.

Pl. Andrei Groza a prezentat, la rândul său, Academia sub aspectul structural și al procesului de studii, al colaborării cu instituțiile de profil și științifice din multe țări ale lumii și, îndeosebi, s-a referit la implementarea diverselor proiecte proprii sau în colaborare cu parteneri din țară și de peste hotare, acumulând o bogată experiență în acest domeniu.

În perspectiva realizării unor noi proiecte

plementarea proiectelor de anvergură în diverse țări ale lumii, inclusiv postsovietice, oaspetele a menționat și interesul pentru Moldova, unde au fost implementate deja două mari proiecte în domeniul justiției.

Acum este în stadiul de elaborare un alt proiect de amploare sub egida UE – reforma administrativ-teritorială în Republica Moldova. În acest context, s-a înscris vizita respectivă, scopul fiind stabilirea relațiilor de colaborare în cadrul elaborării și implementării proiectului.

Astfel, inițierea unui parteneriat cu compania spaniolă într-un proiect cu multe similitudini va fi de bun augur pentru ambele părți și, în ansamblu, pentru o bună guvernare, la standarde europene și internaționale, în Republica Moldova.

Părțile au convenit să continue discuțiile constructive pentru a identifica modalitățile de conlucrare în cadrul viitorului proiect de implementare a reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova.

Vitalie NICA

Noua componență a CSS

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a semnat un decret prin care este instituită o nouă componență a Consiliului Suprem de Securitate (CSS).

Președinte al CSS este Nicolae Timofti, președinte al Republicii Moldova, comandant suprem al Forțelor Armate.

Secretarul Consiliului este Alexei Barbăneagră, consilierul prezidențial în domeniul apărării și al securității naționale.

Din componența CSS mai fac parte:

ARMAȘU Octavian, ministru al finanțelor;

BALAN Mihai, director al Serviciului de Informații și Securitate;

CALMÎC Octavian, viceprim-ministru, ministru al economiei;

CANDU Andrian, președinte al Parlamentului;

CHETRARU Viorel, director al Centru-lui Național Anticorupție;

DUCA Gheorghe, președinte al Academiei de Științe;

FILIP Pavel, prim-ministru;

GALBUR Andrei, viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene;

GHIMPU Mihai, președinte al fracțiunii parlamentare a Partidului Liberal;

GURIN Corneliu, procuror general;

JIZDAN Alexandru, ministru al afacerilor interne;

LUPU Marian, președinte al fracțiunii parlamentare a Partidului Democrat;

PĂDURARU Ion, secretar general al Aparatului Președintelui Republicii Moldova;

ȘALARU Anatolie, ministru al apărării;

UNTILĂ Veaceslav, președinte al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului.

Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează activitatea ministerelor și departamentelor în domeniul asigurării securității naționale și prezintă Președintelui Republicii Moldova recomandări în probleme de politică externă și internă a statului.

Delegația Parlamentului Republicii Moldova participă la sesiunea de iarnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE). Reuniunea are loc la Strasbourg, în perioada 25-29 ianuarie 2016. Din componența delegației, conduse de vicepreședintele Parlamentului, Liliana Palihovici, fac parte deputații Valentina Buliga, Valeriu Ghilețchi și Andrei Neguța.

În cadrul sesiunii s-au desfășurat debateri referitoare la fenomenul migrației în Europa și criza refugiaților, combaterea terorismului internațional și protecția femeilor, precum și funcționarea instituțiilor democratice în Polonia.

Pe ordinea de zi a sesiunii de iarnă a APCE s-au înscris și rapoartele privind „Escaladarea violențelor în regiunea Nagorno-Karabakh și în alte teritorii ocupate de Azerbaidjan”, „Luptătorii străini din Siria și Irak”, „Situația din Kosovo și rolul Consiliului Europei”. APCE urmează să adopte o serie de recomandări și rezoluții pe marginea subiectelor ce țin

Delegația Parlamen- tului R. Moldova la sesiunea APCE

de accesul la educație a copiilor, precum și corupția judiciară.

De asemenea, a fost examinată solicitarea Parlamentului Regatului Hașemit al Iordaniei de a deveni partener cu statut democratic al APCE. Raportor la acest subiect a fost deputatul Valeriu Ghilețchi.

În prima zi a sesiunii, au avut loc alegerile președintelui și vicepreședinților APCE.

Potrivit agendei, au adresat mesaje plenului APCE președintele Bulgariei, Rossen Plevneliev, căpitanii regenți ai Republicii San Marino, Lorella Stefanelli și Nicola Renzi, precum și Ministrul Afacerilor Externe al Bulgariei, Daniel Mitov, Președintele Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

Totodată, raportul anual al Consiliului Europei, a fost prezentat de Secretarul General al instituției Thorbjørn Jagland.

Guvernul Republicii Moldova

Prim-ministru Pavel Filip, alături de membrii Cabinetului de miniștri, votat de către Parlamentul Republicii Moldova, a depus pe 20 ianuarie 2016, jurământul în prezența șefului statului Nicolae Timofti.

Președintele le-a urat succes miniștrilor noului Guvern, subliniind că acestora le revine o sarcină responsabilă – să asigure stabilitatea și dezvoltarea țării într-o perioadă complicată.

Componența noului Cabinet de miniștri al Republicii Moldova:

Prim-ministru - Pavel FILIP,

Viceprim-ministru - Gheorghe BREGA,

Viceprim-ministru - Gheorghe BĂLAN,

Viceprim-ministru, ministru al economiei - Octavian CALMÎC,

Viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și al integrării europene - Andrei GALBUR,

Ministru al finanțelor - Octavian ARMAȘU,

Ministru al justiției - Vladimir CEBOTARI,

Ministru al afacerilor interne - Alexandru JIZDAN,

Ministru al agriculturii și industriei alimentare - Eduard GRAMA,

Ministru al dezvoltării regionale și construcțiilor - Vasile BÎTCA,

Ministru al apărării - Anatol ȘALARU,

Ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor - Iurie CHIRINCIUC,

Ministru al mediului - Valeriu MUNTE-ANU,

Ministru al educației - Corina FUSU,

Ministru al culturii - Monica BABUC,

Ministru al muncii, protecției sociale și familiei - Stela GRIGORAȘ,

Ministru al sănătății - Ruxanda GLAVAN,

Ministru al tehnologiei informației și comunicațiilor - Vasile BOTNARI,

Ministru al tineretului și sportului - Victor ZUBCU,

Guvernator (Başkan) al Găgăuziei, membru al Guvernului din oficiu - Irina VLAH,

Președintele Academiei de Științe a Moldovei, membru al Guvernului din oficiu - Gheorghe DUCA.

Seminar internațional în problemele administrației publice în Kazahstan

În zilele de 7-9 decembrie 2015, Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Kazahstan a organizat în capitala acestei țări, orașul Astana, un seminar științifico-internațional, consacrat problemelor de valorificare și dezvoltare a potențialului științific în domeniul administrației publice. Academia de Administrare Publică din Moldova a fost reprezentată la acest forum științific de către dl **Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative.**

Seminarul, a menționat dumnealui, a fost organizat de către Habul regional în domeniul administrației publice cu suportul PNUD. Habul regional (în engleza hub – nod, centru de rețea) a fost fondat în martie 2013 la Conferința de constituire, la care au participat 25 de țări și 5 organizații internaționale, în calitate de platformă pentru schimb de experiență și cunoștințe în domeniul administrației publice. În 2015, numărul de țări-participante și organizații internaționale a crescut la 35, inclusiv: Marea Britanie, Germania, Canada, Spania, China, SUA, Franța, Japonia, UE, OSCE etc.

La seminar au participat reprezentanți din 14 țări. Acest eveniment a fost organizat în premieră, având ca scop studierea metodelor moderne de cercetare în domeniul administrației publice și ajustarea unei rețele regionale a cercetătorilor din regiune în scopul unor cercetări comune.

Seminarul a avut, de asemenea, ca obiectiv să contribuie la dezvoltarea unei școli științifice regionale în domeniul administrației publice.

În fața participanților la seminar au prezentat alocuțiuni de salut domnii Alihan Baimenov, președintele Comitetului de administrare al Habului regional în domeniul administrației publice din Astana, Bolatbek Abdrasilov, rectorul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Kazahstan, și Munhutiua Altangherel, locțiitorul

Reprezentantului Permanent al Proiectului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Kazahstan.

La lucrările seminarului, a povestit dl Ion Dulschi, au participat peste 40 de experți din 14 țări precum: Azerbaidjan, Armenia, Georgia, Kârgâzstan, Tadjikistan, Republica Moldova, Macedonia, Bosnia și Hertegovina, Belarus, Rusia și din alte țări.

În calitate de formatori au evoluat profesorul Nicola Belle, de la Universitatea Bokkoni (Italia) și profesorul Piotr Modjelevsky, de la

Univeristatea din Varșovia (Polonia), cunoscuți prin cercetările lor științifice și aplicarea metodelor moderne în cercetarea domeniului administrației publice și al serviciului public.

În cadrul seminarului, în afară de prelegeri cu abordări preponderent conceptual-teoretice, au fost organizate și activități practice de analiză și recenzare a unor publicații științifice, modelări, prezentări de proiecte etc.

Seminarul a oferit, de asemenea, posibilitatea ca delegațiile instituțiilor similare din țările-participante să stabilească relații de colaborare, să facă schimb de opinii în probleme științifico-didactice de interes comun.

Reprezentanții Institutului de Cercetări Științifice din cadrul Academiei de Administrare Publică din Kazahstan au manifestat interes față de experiența țării noastre privind reglementările juridice și activitățile practice în probleme de integritate.

Mai mulți reprezentanți ai instituțiilor similare, a menționat în încheiere dl Ion Dulschi, și-au exprimat interesul pentru stabilirea unor relații de cooperare cu Academia de Administrare Publică, participarea la forumuri științifice organizate de Academia noastră și schimbul reciproc de publicații în revistele științifice.

A V I Z

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

invită reprezentanții mediului academic, ai administrației publice, experții în domeniu să participe la Conferința internațională științifico-practică

„TEORIA ȘI PRACTICA ADMINISTRĂRII PUBLICE”

care își va desfășura lucrările pe data de 20 mai 2016.

*Locul desfășurării - Academia de Administrare Publică,
mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100*

Pentru informații suplimentare accesați site-ul AAP: www.aap.gov.md

Sesiunea de iarnă – examenul maturității

În perioada 11 – 29 ianuarie 2016, la Academia de Administrare Publică s-au desfășurat lecțiile și examenele pentru masteranzii anilor I și II, învățământul de zi, specializările Teoria și practica administrației publice, Management, Relații internaționale, masteratul științific și Drept constituțional și drept administrativ, masteratul de profesionalizare, precum și la învățământul cu frecvență redusă, specializările Administrarea publică și Drept constituțional și drept administrativ.

Vă prezentăm în continuare câteva opinii ale masteranzilor după susținerea examenelor.

Valentina BUZU,
viceprimar al satului
Peresecina, r-nul Orhei,
anul II, specializarea
Administrarea publică:

- Pentru o administrare eficientă și prestare de ser-

vicii de calitate cetățenilor, adică consătenilor, desigur, că sunt necesare vaste cunoștințe în domeniul științei administrației.

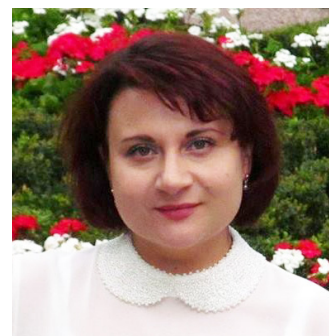
Studiile pe care le-am făcut până acum la Academia de Administrare Publică mă ajută foarte mult. Mă simt mai sigură în activitatea mea și rezultatele sunt pe potrivă. Examenele sunt un test al nivelului de cunoștințe acumulate. Emoțiile sunt mari, dar ne bucurăm de reușitele noastre, pentru care le mulțumim dragilor noștri profesori.

În timpul pregătirii către examene am studiat multă literatură la Biblioteca Acad-

emiei, manualele profesorilor Aurel Sîmboteanu, Nicolae Romandaș, Nicolae Băieșu, ale altor autori, de unde am acumulat cunoștințe profunde.

Și în timpul examenelor ne-am simțit bine, profesorii amiabili aplicând metodologii și forme de conversații benefice studenților, lucru apreciat de către toți masteranzii.

Nu prea avem destul timp, deoarece suntem încadrați și în câmpul muncii, și familie, însă le combinăm pe toate cu răbdare, deoarece munca noastră este dedicată consătenilor, cărora le dorim un trai decent și un viitor prosper.

Stela PADUCA,
consultant, ministerul
finanțelor, specializarea
Drept constituțional și drept
administrativ:

- Examenele sunt acea perioadă în care trebuie să fim concentrați la tot ce am învățat pe parcurs. Cu atât mai mult, că nu învățăm doar pentru noi, ci a fi de folos oamenilor, țării. După cum este statutul funcționarilor publici, pe care îl consolidăm aici, la AAP, cu suportul profesorilor de o înaltă cumsecădenie și profesionalism. Ceea ce ne orientează ca să ne dorim progrese în cariera noastră în domeniul serviciului public. Și susținerea examenelor ne stimulează de a realiza acest deziderat și a fi de un real folos societății.

Ne scriu cititorii

Vă mulțumim că sunteți alături

Mă numesc Valentina CARASTAN, sunt primar al satului Slobozia Mare, Cahul. Am hotărât să vă scriu după ce am primit numărul promoțional al ziarului „Funcționarul Public”, în care accentuați încă o dată importanța comunicării și conlucrării, pentru a ne uni eforturile și a realiza o administrație eficientă, o bună guvernare locală. Într-adevăr, ziarul este binevenit și necesar pentru orice funcționar public și nu numai. Spun asta din propria experiență. În anii 1999-2003, am activat în funcție de secretar al Consiliului local Slobozia Mare, iar ziarul editat de D-voastră era ca o carte de câpătâi pentru mine.

În prezent, sunt la al 3-lea mandat de primar al satului meu de baștină, Slobozia Mare, și lucrurile pe care le-am învățat din ziarul „Funcționarul Public” îmi prind bine în activitatea mea cotidiană de primar.

Am abonat ziarul și pentru anul curent, pentru că e

Valentina CARASTAN,
primar de Slobozia Mare,
Cahul

ca o gura de aer pentru tinerii specialiști. Dorim ca și în continuare ziarul să ne fie un suport sigur, un sprijin logistic în soluționarea problemelor cu care ne confruntăm în activitatea noastră. Una dintre ele este problema cadrelor, competența lor.

Anul 2015 a fost cel mai greu an din cei 8 ani de primar. De ce? Pentru că au demisionat 3 funcționari publici - temelia

oricărei primării: secretarul Consiliului local și doi contabili-șefi. Motivul? Foarte simplu - salariul mic și responsabilitatea enormă. Au ales drumurile Italiei, Franței, Belgiei. Este o problemă de principiu, angajarea tinerilor în cadrul primăriilor. Facem tot posibilul să-i cointeresez pe tinerii specialiști de a se încadra în serviciul public pentru a fi de folos satului natal, oamenilor din sat. Am anunțat concurs și am angajat specialiștii de care avem nevoie. Dar este necesară și o susținere din partea conducerii statului. Adică să fie examinate posibilitățile de a majora salarizarea funcționarilor publici, alte modalități de remunerare a lor.

O altă problemă a primăriilor, după cum au semnalat și alți colegi, este nivelul de pregătire a specialiștilor. Îndeosebi, aș menționa specialitățile de economist și

contabil. De aceea, prin intermediul ziarului venim cu o propunere pentru universitățile care pregătesc contabili și economiști - să-i învețe pe studenți și despre bugetele primăriilor, despre structura lor, clasificările bugetare etc.

Un rol însemnat revine, desigur, în această privință, Academiei de Administrare Publică. Dorim ca la Academie să fie organizate seminare, instruirii, explicații mai ample despre noua formulă de gestionare a alocațiilor bugetare prin Sistemul Informațional al Ministerului Finanțelor (SIMF), să fie oferite explicații la art. 297, p. 5 și art. 297, p. 6 din Codul Fiscal. Sau, dacă e posibil, să ne ofere aceste explicații specialiștii din domeniu prin intermediul ziarului „Funcționarul Public”, fiindcă gestionarea corectă a bugetelor este o problemă a tuturor primăriilor.

Astăzi, tot mai multă lume conștientizează faptul că **statul suntem noi, cetățenii**, și de acțiunile fiecăruia dintre noi depinde nemijlocit bunăstarea familiei noastre, a localității și a țării în întregime. S-a schimbat modalitatea de abordare a problemelor, mentalitatea cetățeanului, care a evaluat de la „cineva trebuie să facă...” la „noi trebuie să facem...”

Am constatat acest fapt din consultările cu cetățenii în probleme de importanță majoră ale localităților, care i-au dispus să fie mai

Finalitatea acestor vizite este dialogul cu cetățenii și cu autoritățile, stabilind delimitarea clară a competențelor între autoritățile de nivelul unu și doi, nepericlitând, totodată, buna colaborare în vederea prestării unor servicii publice de calitate cetățenilor din teritoriul administrat.

În cursul vizitelor în teritoriu, președintele raionului, în calitate de persoană cu funcție de răspundere, are posibilitatea să audă din prima sursă problemele cu care se confruntă cetățenii și, conform competențelor, se

reconstrucție a drumurilor publice locale, reparațiile la grădinițele de copii, reparația caselor de cultură, a instituțiilor de învățământ preuniversitar și dotarea lor cu mobilier, iluminarea stradală etc.

S-au evidențiat, în acest sens, primăriile Strășeni (primar Valentina Casian), Sireți (primar Pavel Rebeja), Vorniceni (primar Vasile Tofan), Lozova (primar Lilian Botnaru) Gălești (primar Tudor Rodideal), Dolna (primar Romeo Ciochină), Micăuți (primar Vasile Dolghi), care au demonstrat o bună practică

domeniul administrației publice, finanțelor publice, învățământului, asistenței sociale în vederea prestării unor servicii de calitate cetățenilor.

În acest sens, fiecare subdiviziune a Consiliului raional se axează pe o bună colaborare cu factorii de decizie din teritoriu, acordându-le suport metodologic și logistic.

Toate seminarele, întrunirile, ședințele de lucru se desfășoară sub lozinca „un om bine informat este un om puternic”, de aceea și se pune un mare accent pe instruirea calitativă și de durată a funcționarilor. Fiindcă, în contextul modificărilor legislative, a actelor normative, toți specialiștii din administrarea locală au nevoie de instruire periodice și ajustarea activității lor cu reformele în domeniu.

Pentru o eficientizare a serviciului public la nivel local, administrațiile locale au nevoie de o delimitare clară a competențelor, cu delegarea lor proporțională cu acoperirea financiară pentru aceste delegări. Factorul financiar stă la baza tuturor impedimentelor de dezvoltare a localităților rurale pentru că, cu excepția centrelor raionale, suburbiile, în general, nu dispun de o bază impozabilă solidă, de agenți economici puternici.

Din aceste considerente, conlucrarea cu autoritățile centrale nu trebuie să se reducă numai la solicitare de rapoarte de la autoritățile locale, dar să fie însoțite de activități de consultare, de susținere a autorităților locale.

În acest sens, sunt adepții responsabilității factorilor de decizie de toate nivelurile, care contribuie la îmbunătățirea imaginii statului și autorităților publice la nivel local, național și internațional.

„Statul suntem noi, cetățenii”

*O administrare eficientă la nivel local rezidă, în primul rând, într-o comunicare și concluzare constructivă intercomunitară, ca strategiile de dezvoltare a localităților să corespundă întru totul intereselor cetățenilor. În acest sens, sloganul „Statul suntem noi, cetățenii” exprimă esența noului program de lucru al **președintelui raionului Strășeni, Mihail POPA**, pe care îl rugăm să se pronunțe asupra sa.*

deschiși față de participarea la procesul decizional și să se implice în administrarea localității. Acest fapt aduce un plus de responsabilitate atât cetățeanului, cât și autorității publice cu care el conlucrează, toate acestea fiind reflectate în calitatea actului administrativ.

La moment, suntem în curs de elaborare a Strategiei de dezvoltare durabilă a raionului pentru anii 2016-2020, care va conține planul de dezvoltare a raionului pentru următoarea perioadă, aceasta reflectând dezvoltarea fiecărei localități cu specificul și necesitățile sale.

În vederea elucidării mai îndeaproape a problemelor cu care se confruntă localitățile, în general, și cetățenii, în special, în calitate de președinte de raion, am inițiat un program de vizite în teritoriu, conform căruia urmează să vizitez fiecare localitate, cel puțin, de 2 ori în fiecare an al mandatului meu de ales local.

poate implica în soluționarea lor, aducând un plus de încredere cetățeanului de rând în autoritatea statului și a reformelor pe care le promovează statul.

Sunt de menționat investițiile ce s-au făcut în infrastructura localităților noastre din sursele financiare ale Fondului de Investiții Sociale din Moldova, Fondului Ecologic Național, bugetelor de stat, raional și cel local, precum și contribuția populației și anume: construcția apeductelor, a sistemelor de canalizare, lucrările de construcție și

de elaborare a proiectelor și de atragere a investițiilor.

Este un rezultat viabil al perfecționării permanente a funcționarilor publici. În primul rând, vreau să menționez bunele relații de colaborare cu Academia de Administrare Publică în vederea instruirii profesionale a specialiștilor din raion în cadrul cursurilor de dezvoltare profesională, a studiilor de masterat.

Actualmente, 6 funcționarii din cadrul Consiliului raional își fac studiile de masterat la Academie, iar la cursurile de dezvoltare profesională, precum și de integrare în funcția publică sunt delegați specialiștii - funcționari publici cu vechime de activitate și debutanți.

Dar acordăm o mare atenție și perfecționării pe loc a funcționarilor publici. Secțiile și direcțiile Consiliului raional au capacitatea de a instrui specialiștii din teritoriul administrat în

Managementul administrării – calitatea serviciului public

Fiind cu chestiuni de serviciu la primăria municipiului Chișinău, am întâlnit pe unul din culoare un funcționar răsfodind din mers ziarul „Funcționarul Public”. M-a bucurat acest fapt și, cerându-mi scuzele de rigoare, după ce m-am prezentat, i-am solicitat opinia despre publicația noastră.

„Păi, e și normal ca un funcționar public să aibă interes profesional pentru această gazetă. Mă numesc Leomid Buzatu, specialist în Direcția autorizare și disciplină în construcții, - se prezintă respectuos, la rândul-i, neașteptatul meu interlocutor, - iar Academia de Administrare Publică ocupă un loc deosebit în viața mea, în cariera de funcționar public”.

M-a intrigat această mărturisire a domniei sale și am îndrăznit să-l rețin pentru mai multe detalii.

„Așa a fost să se întâmple ca să-mi încep cariera în administrația publică în perioada marilor transformări sociale care a hotărât și destinul țării noastre. După ce, în 1984, am absolvit Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea economie și organizarea în construcții, și am activat în calitate de inginer constructor, maistru, diriginte de șantier, șef de direcție, în 1989 am fost angajat în calitate de specialist principal în cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Odată cu declararea independenței țării noastre, au început reorganizările în cadrul primăriei municipiului Chișinău și în 1991 mi s-a propus funcția de șef-adjunct al Inspectoratului pentru controlul construcțiilor urbane din cadrul Direcției generale arhitectură a Consiliului municipal Chișinău, ulterior fiind angajat în calitate de specialist principal în cadrul Direcției autorizare și disciplină în construcție a primăriei municipiului

lui Chișinău, unde activez și în prezent.

Era ceva cu totul nou pentru noi acea perioadă de tranziție de la sistemul sovietic, centralizat, la cel democratic al țării noastre suverane și independente și trebuia, cum s-ar spune, să pornim de la zero. În acest sens, fondarea în 1993 a Academiei de Administrare Publică ne-a deschis calea pe un nou făgaș pentru noi, neexplorat, dar foarte necesar evoluției democratice de mai departe a tânărului nostru stat – cel al științei administrației.

Am conștientizat că pentru un funcționar public de o nouă factură studiile la această instituție specifică de învățământ superior erau absolut necesare. Dar ca motivație a fost și curiozitatea, dorința de a studia la această nouă instituție, aspirațiile sănătoase de a schimba, optimiza și a aplica ce este mai performant, mai bun, mai eficient și mai efektiv, dar, în mod aparte, am vrut să știu, să cunosc, să studiez și să aplic comparativ opțiunile oferite de sistemul sovietic în comparație și sistemul nou apărut, abordările, diferențele, părțile tari și cele slabe ale sistemelor, pornind și de la principiile grandioaselor transformări politice, sociale și economice, cauzate de procesele de reorganizare a statului și societății, de aceea am și optat pentru specializarea *Management*.

Astfel, în perioada anilor 1996 – 1998 am făcut aici masteratul la specializarea *Management* și am susținut teza de master cu tema „*Elemente de management în domeniul prestării serviciilor de către administrația municipiului Chișinău*”. A fost o lucrare de cercetare, în care am îmbinat practica mea de lucru la primărie, problemele abordate cu teoria și cunoștințele altoite de profesorii de la Academie. Studiile la Academie au fost necesare,

Leomid BUZATU,
specialist în Direcția
autorizații și disciplină în
construcții, Primăria
mun. Chișinău

complexe, am obținut cunoștințe noi strict necesare în condițiile actuale de dezvoltare și de activitate a structurilor administrației publice reorganizate”.

Aveam să aflu mai apoi despre performanța academică și participarea activă în viața Academiei a dlui Leomid Buzatu, conform cărora domnia sa s-a învrednicit de distincția „Audient eminent al Academiei” și a fost înscris în Cartea de Onoare a instituției. Performanțele înregistrate la Academie l-au mobilizat de a continua cercetările în acest domeniu nou și principal pentru democratizarea în continuare a țării noastre și ralierea la standardele europene și internaționale și a inițiat elaborarea unei lucrări valoroase „*Particularitățile și direcțiile de performanță în managementul administrației locale*”, care a cunoscut deja două ediții. În prezent, continuă aceleași cercetări, lucrând asupra tezei de doctor pentru gradul științific doctor în economie „*Particularitățile și direcțiile de performanță în managementul administrației locale*”.

„Masteratul de la Academie și calificativul de magistrat în management m-au îndrumat să continui permanent studiile și cercetările în acest domeniu, întipărirându-mi-se

pentru totdeauna sloganul afișat pe unul din holurile Academiei: „Viața toată prin instruire și nicidecum o instruire pentru toată viața”. Și în acest context, voi continua să muncesc și să aplic conștiincios ceea ce am învățat și învăț și știu să aplic din experiența mea teoretică și practică pe care o posed din activitățile anterioare.

Crezul meu constă în misiunea este de a organiza eficient procesele cauzate de reorganizările fluctuante, adeseori haotice ale administrației publice, în așa mod încât colectivitățile, societatea să nu întâmpine piedici majore în accesul la serviciile publice. Și scopul tezei de doctor este de a studia și a cunoaște ceea ce avem la zi și, respectiv, de a oferi oportunitățile, structurile, abordările, aplicațiile în domeniul administrației publice locale, prin aplicarea eficientă a principiilor oferite de știința administrației, principiile managementului calității totale a cadrelor/personalului de funcționari publici, conform cererii și ofertei, competenței adecvate, în ordine evolutivă. Am în vedere că selectarea și promovarea personalului, specialiștilor competenți ar deveni o normalitate, precum este sistemul japonez sau german la acest capitol.”

În finalul discuției noastre, dl Leomid Buzatu, făcând referire la ziarul „Funcționarul public”, pe care îl consideră o tribună a funcționarilor publici, opinează că abordarea problemei calității serviciilor publice trebuie să fie permanentă și sub diferite aspecte, cu participarea specialiștilor, a funcționarilor publici, căci doar cu eforturi comune putem realiza lucruri mari, în interesul țării și al cetățenilor săi, ghidându-ne obligatoriu de performanțele realizate de țările vecine care au aplicații notorii la capitolul administrării publice.

Ion AXENTI

Atribuțiile și drepturile alesului local

ÎNTREBARE. Ce semnifică noțiunile «proponeri», «observații», «interpelări» și care sunt prevederile legale ce i-ar obliga pe factorii de decizie din unitatea administrativ-teritorială să le examineze?

RĂSPUNS. Propunerea este o sugestie, un sfat, o recomandare, un îndemn. Adică, alesul local poate înainta factorilor de decizie din teritoriu sugestii, a căror realizare ar conduce la ameliorarea stării de lucruri într-un domeniu sau altul în folosul comunității pe care o reprezintă.

Observația este o obiecție, o critică, o muștrare, un reproș. Alesul local fiind încontinuu în exercitarea mandatului nu poate trece indiferent, atunci când observă încălcarea de către anumiți factori de răspundere a legislației, nerespectarea unor norme și prevederi stabilite în comunitate. În acest caz, alesul local este în drept să facă observațiile de rigoare și să ceară redresarea situației.

Interpelarea constă într-o cerere prin care se solicită explicații în legătură cu un fapt cunoscut. Alesul local poate să ceară explicații de la factorii de răspundere dacă a depistat anumite încălcări sau nereguli admise de aceștia, care cauzează prejudicii comunității, sau când anumite servicii publice care își desfășoară activitatea în teritoriu nu-și onorează obligațiunile, fapt care trezește nemulțumirea cetățenilor.

Propunerile, observațiile, interpelările alesului local cad și sub incidența **Legii cu privire la petiționare** nr. 190 din 19.07.1994 care la art. 4. - (1) stipulează că prin petiție se înțelege orice cerere, reclamație, propunere, sesizare, adresată organelor de resort, inclusiv cererea prealabilă prin care se contestă un act administrativ sau nesoluționarea în termenul stabilit de lege a unei cereri.

Lipsa de reacție a factorilor de decizie la propunerile, observațiile și interpelările alesului local ar putea fi calificată drept atentat la drepturile politice, de muncă și alte drepturi constituționale ale persoanelor, acțiune ce cade sub incidența Codului contravențional care la art. 71 „*Încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare*”, prevede:

(1) Încălcarea de către persoana cu funcție de răspundere a dispozițiilor legale privind accesul la informație și cu privire la petiționare se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale.

(2) Prezentarea, la solicitare, a unui răspuns cu date vădit eronate se sancționează cu amendă de la 45 la 55 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Aceeași acțiune ar putea fi calificată drept abuz de putere sau abuz de serviciu care, de asemenea, cade sub incidența Codului contravențional și se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an (Art. 312).

Propunerile, observațiile și interpelările sunt instrumente eficiente de exercitare de către aleșii locali a mandatului lor, care însă nu sunt încă utilizate la justa lor valoare.

ÎNTREBARE. Poate un consilier local să efectueze controale la instituțiile și agenții economico-mici din unitatea administrativ-teritorială?

RĂSPUNS. Conform art. 14 al Legii nr. 768/2000, din însărcinarea consiliului sau a comisiei din care face parte, consilierul participă la controlul executării legilor și altor acte normative, a deciziilor autorităților deliberative din administrația publică locală. Unui asemenea control pot fi supuse autoritățile administrației publice locale și serviciile publice subordonate consiliului, primăriei. Totodată, alesul local poate supune controlului și agenții economice de pe teritoriul din subordine, dar numai în problemele ce țin de competența autorităților administrației publice locale.

Rezultatele controlului sunt prezentate într-un raport la ședința consiliului sau a comisiei de specialitate cu o sinteză a cauzelor și evoluției faptelor depistate.

Pentru soluționarea problemelor legate de interesele colectivității pe care o reprezintă, alesul local poate, în baza art. 19 din lege, să ceară de la persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice, precum și de la conducătorii persoanelor juridice din unitatea administrativ-teritorială respectivă să i se pună la dispoziție orișice informație necesară pentru soluționarea problemelor de interes local.

Persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice, precum și conducătorii persoanelor juridice din unitatea administrativ-teritorială respectivă sunt obligați să pună la dispoziție alesului local, fără niciun fel de restricții și fără a i se cere permisiuni suplimentare, informația necesară, cu excepția informației cu accesibilitate limitată (ce constituie secret de stat și comercial, referitoare la viața familială și privată) și informației operative de investigații a organelor de drept din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Aceasta înseamnă că, în cazul alesului local, factorii de răspundere n-ar trebui să recurgă la prevederile **Legii privind accesul la informație** nr. 982 din 11.05.2008 care prevede că termenul maxim de oferire a informației este de 15 zile, termen care mai poate fi prelungit cu încă 5 zile.

Prevederile legale nu presupun însă admiterea de către aleșii locali a unor abuzuri: informația cerută trebuie să țină doar de chestiunile care intră în competența autorităților publice locale și fac obiectul discuțiilor în cadrul ședințelor consiliului și al comisiilor acestuia.

ÎNTREBARE. Cine și în ce condiții poate limita dreptul consilierului la vot?

RĂSPUNS. În conformitate cu art. 21 „Limitarea dreptului la vot” al Legii nr. 436/2006, consilierul poate fi prezent la ședință, dar nu participă la adoptarea deciziilor dacă el personal, soția (soțul), copiii, părinții săi au interes patrimonial în problema supusă dezbaterii, este conducător sau membru al organelor de conducere ale întreprinderii, instituției, organizației sau ale filialelor și reprezentanțelor acestora în a căror privință se adoptă decizia.

Consilierul, de asemenea, nu va putea participa la vot, dacă se va afla în situație de incompatibilitate care durează mai mult de 30 de zile de la data apariției.

Deciziile adoptate de consiliul local cu încălcarea acestor dispoziții pot fi declarate nule, în condițiile legii, de către instanța de contencios administrativ.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” a scos de sub tipar *Antologia bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova*, ediția 2015. Antologia, a 5-a la număr, a fost elaborată și editată în cadrul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale 2013 – 2014, scopul fiind de a descrie istoriile de succes ale autorităților publice locale din Moldova.

„Antologia este destinată autorităților locale care, în pofida greutăților care au loc în țară, tind cu adevărat să schimbe spre bine lucrurile la nivel local, sunt hotărâți să învețe și doresc împreună cu cetățenii să se implice, într-o manieră creativă, în procesul de europenizare a comunităților lor. Schimbarea adevărată, după cum ne arată experiența altor țări, începe și se produce la nivel local”, susține Liubomir Chiriac, vicedirector executiv IDIS „Viitorul”.

Realizarea publicației a fost posibilă datorită eforturilor experților IDIS „Viitorul”, precum și ai reprezentanților administrației publice locale, care și-au manifestat constant interesul și capacitatea creatoare. În acest scop, tuturor celor 898 de primării au fost expediate la începutul anului 2015 formulare de participare, care urmau să fie completate cu descrierea bunelor practici și expediate comisiei de concurs de la IDIS până la sfârșitul lunii mai. În total au fost recepționate 78 de bune practici din partea a 50 de autorități publice locale.

În premieră, două localități din afara țării, și anume din România și Ucraina și-au depus istoriile de succes pentru a participa în cadrul competiției.

Asigurarea accesului liber la informație, implementarea inovațiilor energetice, prom-

ovarea antreprenorială locală, cooperarea intercomunitară și transfrontalieră pentru servicii publice de calitate se numără printre domeniile sustenabile cu care s-au remarcat autoritățile publice locale la această ediție a competiției.

În urma unor analize riguroase a celor mai bune practici ca inovație și eficiență comisia a selectat 40 de bune practici ale 30 de autorități

contextul integrării europene.

2. Dezvoltarea economică locală și cooperare intercomunitară

3. Eficiența energetică la nivel local: modele de succes și perspective de dezvoltare

4. Servicii publice de calitate – prioritate pentru orice localitate.

Astfel, reprezentanții autorităților publice locale pot studia în cele pa-

Antologia bunelor practici

publice locale, fiecare fiind prezentată de o carte de vizită, unde este indicată

tru secțiuni bunele practici lansate de cele mai eficiente și performante primării din

**O antologie a bunelor practici
ale autorităților publice locale
din Republica Moldova**
PBP - 10 ani de performanțe și istorii de succes

localitatea, proiectul implementat, finanțatorii și actorii implicați. Bunele practici sunt descrise în esență, având ca subcapitole: *sumar, beneficiarii, rezultatele obținute, elementele inovatoare ale practicii și lecțiile învățate.*

Antologia bunelor practici cuprinde următoarele secțiuni:

1. Buna Guvernare în

18 raioane și ale municipiilor Chișinău, Bălți și Comrat cu scopul de a implementa aceste practici bune, performante în localitățile lor, întru beneficiile locuitorilor, a comunităților. Totodată, în virtutea colaborării stabilite între IDIS „Viitorul” și Academia de Administrare Publică, intenționăm să promovăm mai pe larg aceste

bune practici prin intermediul ziarului „Funcționarul Public”.

NOTĂ: Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova a fost lansat în anul 2005 de către Consiliul Europei în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, asociațiile de primari, proiectul USAID „Reforma Autorităților Publice Locale” și implementat de către IDIS „Viitorul”, având scopul de a identifica, valorifica și disemina bunele practici printre autoritățile publice locale din Republica Moldova, contribuind astfel la eficientizarea guvernării locale. În perioada 2005 - 2015, peste 400 de comunități din Republica Moldova și-au împărtășit bunele practici care au fost publicate în cinci antologii, iar 80 de practici de succes au devenit subiectul a șase filme documentare distribuite în rândul reprezentanților autorităților publice din toată țara.

Ana-Maria VEVERIȚA,
coordonator de proiect,
IDIS „Viitorul”

Din partea redacției

Am acceptat cu plăcere propunerea partenerilor de la IDIS „Viitorul” de a promova prin intermediul ziarului „Funcționarul Public” bunele practici ale celor mai performante primării ca aceste practici să fie implementate în administrațiile publice locale pentru a asigura o bună guvernare locală la nivel de țară.

Și, în acest context, facem o adresare către autoritățile publice locale de a ne informa despre acțiunile întreprinse în acest scop, care sunt rezultatele, dar și problemele apărute și, în caz de necesitate, ne vom strădui să oferim, la solicitare, tot sprijinul informațional și logistic pentru ca bunele practici să asigure o bună guvernare locală pe întreg teritoriul țării.

Despre originea cuvântului *magistrat*

Atunci când încercăm să căutăm originea unui cuvânt, procedăm, de obicei, în felul următor. Mai întâi, consultăm Dicționarul explicativ al limbii române, mai apoi, dacă ceva pare a fi neclar, căutăm răspunsul în literatura de specialitate. Ca rezultat, de regulă, ne oprim la cele formulate în Dicționarul explicativ și le acceptăm ca adevărate.

În ultimii ani, în cadrul cercetărilor întreprinse de noi în domeniul istoriei, istoriei statului și dreptului, deseori am recurs la sus-numitul dicționar, ca într-un târziu să înțelegem, că acesta ne induce, în multe cazuri, în eroare.

Aceasta nu este vina celor care l-au elaborat, ci a cercetătorilor noștri, a celor care s-au ocupat de studierea trecutului nostru istoric și care au acceptat, în cea mai mare parte, istoria scrisă de istorici străini, falsificată, ajustată la interesele marilor puteri, marilor neamuri contemporane care au reușit să-și tragă o istorie așa cum și-au dorit-o.

Așadar, și noi, știind că în Grecia antică cuvântul românesc *strat** se utiliza din cele mai vechi timpuri, ne-a fost interesant să aflăm de unde se trage cuvântul *magistrat* și derivatele acestuia.

Deschizând DEX-ul, am constatat, după cum și era de așteptat, că acesta provine din limba latină, de la cuvântul *magistratus*. Astfel, *magistrat*, care însemna membru al corpului judiciar al conducerii administrative, autoritate publică, mai avea înțeles de cetățean ales pentru executarea unor importante atribuții de conducere (a se vedea DEX-ul - n.n.).

Anterior, în alte expuneri, am arătat că din cele mai

vechi timpuri, adică de la începutul începuturilor, pe imensul teritoriu al Europei, Asiei de Sud-Vest și Africii de Nord, a locuit un singur neam, care a vorbit o singură limbă - limba română/rumână.

Alfabetul grec, limba greacă au fost inventate mai târziu, în secolul al VIII-lea î.e.n., iar cel latin și, corespunzător, limba latină și mai încoace, la sfârșitul secolului al VI-lea - începutul secolului al V-lea î.e.n.

În timp ce atât limba greacă, cât și cea latină se foloseau ca limbi scrise, ca limbi oficiale ale religiei, științei, culturii, limba română/rumână, ca limbă nescrisă, era utilizată de toată lumea ca limbă populară, ca limbă cotidiană.

Astfel, cuvântul *strat* care nu a existat și nu există în limba greacă în forma dată, a fost preluat din româna/rumâna populară și păstrat în componența altor cuvinte, mai ales în cele proprii, așa cum este numele tiranului atenian Pisistrate (560-527 î.e.n.), cuvintele stration (ceea ce însemna ostaș - n.n.) strateg, strategie ș. a.

Într-adevăr, cuvântul magistrat era utilizat în

Roma antică, de unde, la sigur, a fost luat, împrumutat și de celelalte limbi formate mult mai târziu.

Dar cum a apărut acest cuvânt în limba latină? De ce acesta este compus din alte două cuvinte, *magi* și *strat*, și ce o fi însemnând fiecare în parte?

Explicațiile par a fi următoarele. Cuvântul *strat*, fiind un cuvânt popular, după cum am menționat mai sus, era utilizat atât de cei din Balcani, cât și de cei de pe Peninsula Apenină.

Acesta, în afară de faptul că înseamnă conform DEX-ului „material, substanță, reprezentată relativ uniform pe o suprafață de altă natură (pentru a o acoperi) sau între alte două suprafețe de altă natură (pentru a le despărți; fâșie de pământ cu

succes, o victorie - *strategie* ș. a.

În ceea ce privește Roma antică, acei care se aflau în serviciul public - consului, pretorii, tribunii, cenzorii, edilii ș. a. - se numeau *magistrați*, adică mari stratani, mari strationi, oameni aflați în funcții înalte.

Cuvântul *mare*, ca și cuvântul *strat*, este tot de origine românească. Acesta, deopotrivă cu numele generic dat vastelor întinderi de apă stătătoare, adâncă și sărată de pe suprafața pământului, mai înseamnă înalt, ridicat, voluminos, lung, puternic ș.a.m.d.

Anume, în acest sens (care se întâlnește numai în limba română - n.n.) și persoana aflată în serviciul în care se cerea subordonare, supunere în fața superiorilor, ori

cărări pe margini pe care se seamănă legume sau flori, ș. a.), mai înseamnă, „categorie, pătură socială aflată în serviciul statului”.

Astfel, în Grecia antică, într-o asemenea situație se aflau ostașii, din care cauză au și fost numiți *strationi* (în limba populară, limba română/rumână - *stratani*, cuvânt întâlnit până azi la români ca nume de familie - *Stratan*, *Stratulat*, *Istrati* ș.a.), comandantii cei mai înalți în grad - strategii, iar arta, știința de a elabora și utiliza cu dibăcie mijloacele disponibile pentru a obține un

în fața Măriei Sale Poporul, a fost numită *mare stratan*, scris în limba latină *magi + strat*, adică magistrat, cuvânt de la care a derivat un alt cuvânt - *magistratură*.

Așadar, cuvintele *magistrat*, *magistratură*, *maestro*, *master*, *strateg*, *strategie* și alte derivate ale acestora sunt de origine românească/rumânească și nu greacă sau latină, ele fiind mai vechi decât cele grecești și latine.

Andrei GROZA,
doctor, conferențiar
universitar, prim-prorector
al Academiei

Agencia pentru Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Academiei de Științe a Moldovei desfășoară periodic concursuri ale proiectelor de inovare și transfer tehnologic, scopul de bază fiind susținerea și dezvoltarea unei economii naționale bazate pe inovații și transfer de noi tehnologii prin stimularea apariției și progresului IMM-urilor inovatoare. Condiția obligatorie pentru aplicarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic este implementarea unei inovații sau tehnologii noi pentru Republica Moldova.

La concursul proiectelor de inovare și transfer tehnologic pe anii 2014-2015 au fost recepționate 33 proiecte de inovare și transfer tehnologic, dintre care 12 au fost finanțate în anul 2014 din bugetul de stat în sumă de 4 785 700 lei. În total, în anul 2014 au fost finanțate 19 proiecte cu un volum de finanțare de 8 665 700 lei din bugetul de stat și 11 proiecte finanțate cu 905.000 de lei din surse private.

În continuare, vă prezentăm unele invenții de importanță majoră pentru țara noastră.

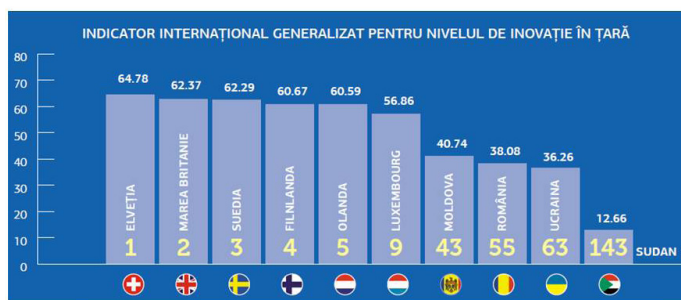

PROIECTUL INOVAȚIONAL DE RECIKLARE A DEȘEURILOR MEDICALE

„Neutralizarea deșeurilor medicale infecțioase prin aplicarea metodei de sterilizare în vid STERISHRED 250” este un proiect inovațional elaborat de o echipă de savanți în frunte cu academicianul Gheorghe Duca, președintele Academiei de Științe a Moldovei. Noua tehnologie de tratare a deșeurilor medicale infecțioase a fost testată în cadrul Întreprinderii Experimen-

MOLDOVA - CURSUL SPRE INOVAȚII

Republica Moldova, își îmbunătățește rapid capacitățile de inovație. Potrivit ediției a VI-a a Raportului „Indicele Global al Inovației 2014” (IGI), efectuat de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI), Republica Moldova a acumulat 40,47 de puncte din 100 posibile, astfel s-a plasat pe locul 43 din 143 și a urcat cu 2 poziții în comparație cu anul precedent (locul 45). Raportul reprezintă clasamentul a 143 de țări în baza capacităților de inovare, realizat de INSEAD, renumita Școală Internațională de Afaceri (The Business School for The World), Universitatea Americană Cornell și OMPI.

tale Chimice IZOMER a AȘM.

Necesitatea elaborării și implementării unei asemenea tehnologii a fost de o stringentă actualitate pentru țara noastră, deșeurile medicale utilizate fiind o problemă agravantă pentru mediul ambiant. Astfel, numai în mun. Chișinău zilnic se acumulează aproximativ 3 tone de deșuri din activitățile medicale, iar anual această cantitate depășește o mie de tone.

Totodată, pe întreg teritoriul țării, anual sunt utilizate 120 milioane de seringi și 6 milioane de sisteme de perfuzie și lipsa unui Centru de neutralizare a deșeurilor,

rezultate din activitățile medicale, afectează grav sistemul ecologic. Astfel, în peste 90% din instituții medicale primare seringile utilizate în activități de vaccinare se ard, îndeosebi, sub cerul liber, într-o groapă, uneori – într-un incinerator, 8% din instituțiile medicale transportă seringile la fabricile de masă plastică pentru reciclare, iar 2%, pur și simplu, aruncă seringile și acele la gunoșiile de deșuri solide.

Scopul proiectului pro-

pus pentru implementare constă în gestionarea deșeurilor infecțioase rezultate din activitățile medicale din instituțiile medicale și spitalele mun. Chișinău prin colectarea, sortarea, ambalarea, transportarea și neutralizarea acestor deșuri pentru a preveni contaminarea mediului. Neutralizarea deșeurilor medicale infecțioase se va efectua aplicând metoda sterilizării în vid STERISHRED 250, ea fiind cea mai modernă metodă de soluționare locală, fără incinerare, a problemei prelucrării deșeurilor medicale infecțioase.

Obiectivele proiectului sunt axate pe crearea punctului autorizat de tratare a deșeurilor medicale infecțioase, implementarea tehnologiei de tratare a deșeurilor medicale infecțioase la scară industrială utilizând sterilizatorul STERISHRED 250, diseminarea rezultatelor în cadrul instituțiilor medicale.

Implementarea tehnologiei de tratare a deșeurilor medicale infecțioase va avea un impact major atât ecologic, cât și economic pentru Republica Moldova.

PRELUCRAREA NON- DEȘEURILOR LEMNULUI PENTRU MOBILĂ

Scopul acestui proiect (conducător de proiect – Serghei Atanasov, rezident al

Incubatorului de Inovare InnoCenter) constă în fabricarea echipamentului pentru utilizarea lemnului fără deșuri, în condițiile producției de mobilă. Nivelul scăzut al dezvoltării industriale a țării noastre nu permite fabricarea echipamentelor de încălzire cu randament ridicat, iar procurarea echipamentului producătorilor străini este foarte scumpă. Este necesară fabricarea în țară, pentru ca echipamentele de încălzire să fie accesibile. Prin realizarea proiectului s-a soluționat problema ecologică în producție prin aplicarea metodei de despicare a lemnului unde există posibilitatea de utilizare a lemnului non-comercial pentru a produce materiale scumpe, sub formă de plăci de lemn. Fiecare întreprindere de prelucrare a lemnului din Moldova și țările vecine are nevoie de acest echipament.

Astăzi, cele mai multe companii nu sunt în măsură să achiziționeze astfel de echipamente din cauza costurilor ridicate. Implementarea proiectului și-a propus ca obiective cercetare, exploatare și testare prototipurilor de echipamente a liniei îmbinate din echipamente pentru prelucrarea lemnului și de încălzire; producerea unui set de echipamente pentru utilizarea eficientă a deșeurilor din lemn; echipamente de încălzire (100 kW), specializate în arderea rumegușului și fracției din lemn, precum și promovarea/comercializarea produsului final pe piața Republicii Moldova.

Luminița ROMANCIU,
**Agencia pentru Inovare
și Transfer Tehnologic din
cadrul Academiei de Științe a
Moldovei**

Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini

Un concurs cu acest generic a fost desfășurat în toamna anului precedent în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților de prevenire a corupției și analiză a CNA”, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei. Concursul a fost susținut, de asemenea, de Biroul ONU de Combatere a Drogurilor și Criminalității (UNODC).

La concurs au fost prezentate peste 500 lucrări. Juriul a analizat și a desemnat 13 lucrări câștigătoare. Alți 26 de copii s-au ales cu premii de consolare.

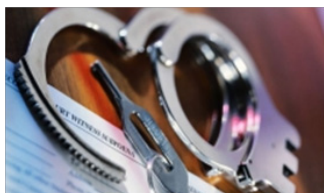
„Noi am înțeles că felul în care văd copiii lucrurile reflectă starea din sondaje, domeniile care sunt lideri la mita uzuală, educație, sănătate, corupție politică. Toate acestea sunt reflectate, inclusiv sistemul bancar”, afirmă Cristina Țărnă, vicedirectoarea CNA.

„Am desenat o babă strașnică, cu organele bolnave, acele organe sim-

bolizând domenii vitale, educația, medicina, politica. Unicul tratament în acest caz este sesizarea Centrului Anticorupție”, relatează Ina Stamate, o tânără de 18 ani de la Colegiul Național de Arte Plastice, care participă pentru al treilea an consecutiv la concurs.

Desenele tinerilor s-au regăsit în 3.000 de cărți poștale și 1.000 de calendare tematice, care vor fi distribuite autorităților centrale și locale, precum și profesioniștilor din domeniile reflectate în desene.

Polițiști cercetați penal

Doi angajați ai Inspectoratului de poliție al sectorului Botanica, Chișinău, sunt cercetați de CNA și procurori într-un dosar de corupție. Ambii sunt bănuți că ar fi primit 300 de euro și ar mai fi pretins 1000 de euro de la un bărbat pentru a mușamaliza un dosar în care acesta era vizat. Informația se conține într-un denunț depus la CNA.

Pentru verificarea informației sub toate aspectele a fost inițiată o cauză penală în temeiul art. 324 Cod penal – corupere pasivă. În acest sens, au fost efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală, inclusiv percheziții în birourile suspectilor.

În prezent, ofițerii CNA investighează cazul pentru a stabili culpabilitatea sau nevinovăția polițiștilor. După ce au fost audiați, oamenii legii au fost lăsați să plece, fiind cercetați în stare de libertate.

Procurorii anticorupție conduc urmărirea penală.

2015, avocata ar fi primit de la el aproximativ 6.500 de euro sub pretextul influențării funcționarilor. În pofida acestui fapt, denunțatorul a fost condamnat de instanța de fond la șapte ani de închisoare, iar ulterior instanța de apel i-a stabilit o pedeapsă de 12 ani de privațiune de libertate.

Declarantul a mai comunicat că, după condamnare, avocata ar fi venit cu o altă sugestie, susținând că ar

avea influență asupra unor magistrați ai Curții Supreme de Justiție. Pentru a soluționa cazul, femeia ar fi pretins 6.000 de dolari.

Avocata a fost prinsă de ofițerii CNA în momentul, în care primea suma pretinsă. În acest caz, a fost deschis un dosar penal pentru trafic de influență, iar dacă va fi găsită vinovată, femeia riscă până la șapte ani de închisoare. Procurorii anticorupție investighează cazul.

Abuz de trafic de influență

O avocată din Soroca a fost reținută fiind suspectată de trafic de influență. Aceasta ar fi cerut bani de la un bărbat condamnat pentru omor sub pretextul că îl va scăpa de închisoare, întrucât ar fi avut influență asupra mai multor funcționari.

Potrivit denunțatorului, femeia ar fi pretins diferite sume de bani pentru a-i ușura pedeapsa penală pentru un omor din imprudență, susținând că are

influență asupra mai multor funcționari, între care medici-legiști, polițiști, procurori și judecători, și că-i poate determina pe aceștia să ia o decizie favorabilă în privința lui.

În mărturia sa, bărbatul a declarat că, în perioada 2014-

Tânăr polițist reținut în flagrant

Serviciul protecție internă și anticorupție (SPIA) al MAI anunță despre reținerea în flagrant a unui polițist din Ialoveni și a unui complice al acestuia, pentru tentativa de a extorca și primi peste 32.000 de lei de la un bărbat cu dosar penal.

Bărbatul însă a depus o plângere în adresa Direcției Combaterea Corupției a SPIA al MAI, angajații căreia au desfășurat ulterior un complex de măsuri speciale de investigații și de urmărire penală, fiind documentate acțiunile ilegale ale polițistului și acumulate probe incontestabile, care au servit drept temelie pentru reținerea acestuia.

Astfel, în baza probelor acumulate, polițistul și

complicele acestuia, au fost reținuți în timp ce primeau banii extorcați. Pe cazul dat, Procuratura Anticorupție a intentat o cauză penală în baza art. 327, alin. (1), Cod penal al Republicii Moldova (Abuzul de putere). Dacă va fi dovedită vinovăția acestuia, polițistul riscă o amendă de până la 16.000 de lei sau până la 3 ani de închisoare, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Cel mai vârstnic bărbat din lume

Cel mai vârstnic bărbat din lume (potrivit datelor oficiale) a decedat în aceste zile în Japonia, la vârsta de 112 ani, a relatat presa locală.

Yasutaro Koide fusese internat într-un spital din orașul Nagoya (centrul Japoniei) cu diagnosticul de insuficiență cardiacă cronică, a relatat agenția de presă Kyodo.

Koide, al cărui record de longevitate fusese recunoscut de Cartea Recordurilor Guinness, s-a născut în 1903 și a fost croitor în orașul Tsuruga, din vestul Japoniei.

Anul trecut, numărul de

centenari a depășit pentru prima dată 60.000 în Japonia, una dintre țările cunoscute pentru longevitatea populației.

Potrivit Cărții Recordurilor, cea mai vârstnică persoană din lume este Susannah Jones, o femeie de 116 de ani, din New York.

Conform datelor ONU, numărul persoanelor care vor atinge vârsta de 100 ani va înregistra o creștere extraordinară.

Pornind de la aceste date, jurnaliștii de la The Economist estimează că la finalul acestui secol 5 țări vor găzdui câte un

milion de cetățeni a căror vârstă este exprimată în 3 cifre. Astfel, China va fi prima țară în care vor trăi în același timp un milion de cetățeni mai bătrâni de 100 de ani și va atinge acest prag în 2069, celelalte 4 fiind SUA (în 2073), Japonia (2075), India (2084) și Brazilia (2100). Dacă tendința se va menține,

China și SUA vor avea în 2100 peste 2 milioane de cetățeni cu vârsta de peste 100 de ani!

Toate aceste date ridică un număr de întrebări: putem afla secretul longevității extreme? Și dacă da, ne putem schimba viața astfel încât să trăim și noi, la rândul nostru, 100 de ani?

Studiile realizate până acum indică faptul că longevitatea este condiționată de doi factori esențiali: genele și stilul de viață. Durata de viață a unui individ este determinată în proporție de 25% de gene, restul de 75% depinzând exclusiv de comportamentul acestuia și de mediul în care trăiește.

Este uimitor. Avea deținută de 62 de oameni

este egală cu cea însumată de jumătate din populația planetei.

Datele au fost prezentate de organizația neguvernamentală britanică Oxfam, care a precizat că este vorba despre un cerc de bo-

Bogații devin și mai bogați

gați din Statele Unite, Europa, China, Brazilia, Mexic, Japonia și Arabia Saudită, care controlează aproape 2 trilioane de dolari.

De la an la an, grupul se restrânge, ceea ce înseamnă că bogații devin și mai bogați. Potrivit organizației, unu la

sută din populația lumii deține mai mult decât restul de 99 la sută. Evaziunile fiscale i-au ajutat pe aceștia să adune peste 7 trilioane de dolari

Organizația care a efectuat studiul îi îndeamnă pe participanți să pună capăt inegalităților dintre păturile sociale.

Bill Gates și-ar putea cumpăra o țară

William Henry Gates al III-lea, cunoscut mai ales ca Bill Gates, este co-fondatorul (împreună cu Paul Allen) al Microsoft Corporation. Este, de asemenea, și unul dintre cei mai bogați oameni din lume, cu o

avere estimată la \$79 miliarde.

Pentru că are o avere fabuloasă, despre conturile sale s-a scris mult. Iată 5 lucruri mai puțin știute:

1. Dacă Bill Gates ar putea avea propria sa țară, aceasta

ar fi a 63-a cea mai bogată țară din lume.

2. Cei 3 copii ai lui Gates vor moșteni câte 10 mln. de dolari fiecare din fabuloasa avere.

3. Din donațiile fabuloase, Bill Gates a salvat 6 milioane de

vieți. Până acum a donat 28 de miliarde de dolari.

4. Bill Gates plătește un milion de dolari pe an impozit pentru casa sa.

5. Dacă ar cheltui un milion de dolari pe zi, lui Bill Gates i-ar trebui 218 ani ca să-și risipească toată averea.

Abonarea 2016

Continuă abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor

Vitalie NICA - redactor, designer

ADRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 26.01.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” - publicația a Academiei de Administrare Publică.